

cele destinsse, dar și prin impunerea unui ritm rapid susținut, chiar dacă unora li s-a părut excedentar. Sub bagheta sa, întregul cortegiu al afectelor curge firesc parcurgând, în trepte, trecerea de la expansiuni disperate la grația dansantă, de la gravitatea unui coral, ca un *de profundis*, la ritmurile celebrului *Vals* din partea a treia, și apoi la solemnitatea imnică din final, unde rîmtul de marș militaros exprimă, poate, decizia extremă a autorului de a-și conștientiza potențialul spiritual de care se îndoise până atunci.

Obişnuți deja cu exigențele lui Christian Badea, instrumentiștii Orchestrei Filarmonicii bucureștene au răspuns nu doar cu promptitudine, ci și cu înțelegerea deplină a interiorității muzicii interpretate, iar partidele suflătorilor s-au întrecut în virtuozitate, în precizia și justetea intonației, în nuanșarea coloritului timbral și a intensităților sonore. A fost o seară în care am experimentat cu toții două atitudini în fața Destinului: una de dominare, cealaltă de sfidare.

Suveranitatea actului dirijoral

Alcătuind din trei lucrări, să le numim, „de popularitate” - *Concertul pentru vioară și orchestră în Re major, op. 35* și *Uvertura solemnă „1812” în Mi bemol major, op. 49* de Piotr Ilici Ceaikovski, precum și *Poemul simfonic „Till Eulenspiegel”, op. 28* de Richard Strauss - precedate de *Preludiu și fugă* pentru orchestră de Constantin Silvestri, programul concertului susținut de către Corul și Orchestra Filarmonicii „George Enescu” în seara zilei de 27 Octombrie 2017, sub bagheta lui Horia Andreescu, a pus în valoare *suveranitatea actului său interpretativ*.

Piesa lui Constantin Silvestri ne-a reconectat cu creația unuia dintre cei mai talentați și viguroși muzicieni ai secolului trecut, receptiv la înnoirile limbajelor componistice, în egală măsură compozitor, pianist și dirijor, în această din urmă postură fiind cel care a dat viață operei *Oedip* de George Enescu, la premiera ei din 22 Septembrie 1958, la pupitrul ansamblului Operei Române din București. Născut pe fondul unui contrapunct masiv, cu tentă funebră, *Preludiul* evoluează pe o traiectorie luminată de sulfători, într-o manieră post-expresionistă perfect asimilată. Dimpotrivă, Silvestri imprimă *Fugii* un caracter modal-polifonic, prin transformarea ei în joc popular, ale cărui ritmuri ritualice repetate obsesiv păstrează și ecouri stravinskiane, din *Sacre*, atât de în vogă în primele decenii ale secolului XX, și care, după cum se știe, a continuat să hrănească imaginația compozitorilor până în zilele noastre.

Surpriza serii a venit odată cu apariția pe podium a violonistului bulgar Svetlin Rusev. Opusul ceaikovskian și-a revărsat cu larghețe robustețea, dar și bogăția ritmico-melodică, datorită frumuseții ireale a sunetelor izvorâte din Stradivariusul solistului, ca niște fire țesute din metale prețioase. Adevărată capodoperă, *Cadența* primei mișcări a depășit orice limită a bravurii tehnice și a expresivității, iar în momentele de tensiune incandescentă, Rusev părea posedat, la propriu, de *daimonul* inspirației și energiei creatoare. Simțul pătrunzător al frazei, ca și acuitatea percepției fondului emoțional al muzicii s-au manifestat cu asupra de măsură în partea mediană. Cu o noblețe înăscută, abia dacă părea să atingă sunetele! Interesant e că și în *Allegro*-ul final, de o vitalitate exultantă, Rusev a dat consistență și concretețe sunetelor cu o virtuozitate fulminantă, ca și când le-ar fi atacat dintr-un spațiu virtual, nu cu arcușul, ci cu gândul! Oaspetele bulgar nu s-a sfiit nici să folosească *vibrato*-ul, aproape la fiecare notă, după cum nu s-a sfiit să conceapă o versiune subliniat *afectivă* a *Concertului în Re major* de Ceaikovski, fără să-i diminueze însă în vreun fel anvergura și monumentalitatea. Stimulat deopotrivă de patosul muzicii și de temperamentul ardent al solistului, Horia Andreescu și-a activat propria combustie interioară, orientând orchestra, al cărei

concertmaestru invitat a fost Gabriel Năstasă, în sensul sincronizării fără fisură cu intențiile violonistului, chiar și atunci când, în final, schimbările de tempo și agogică se succedau cu viteză amețitoare. Extaziat, publicul l-a ovaționat minute în șir pe Svetlin Rusev, care a acceptat să mai cânte *Rapsodia op. 21* de Petar Hristoskov - o altă pagină de virtuozitate, cu inflexiuni de doină și inserturi filigranate de joc popular bulgăresc ancestral.

Despre partea a doua a simfonicului Filarmonicii bucureștene s-ar putea spune că a avut două finaluri, deoarece atât *Poemul simfonic Till Eulenspiegel* de Richard Strauss, cât și *Uvertura „1812”* de Ceaikovski dețin asemenea virtuți. Ambele partituri i-au oferit lui Horia Andreescu prilejul de a-și demonstra - pentru a câta oară? - abilitățile de constructor lucid, dar și intuitiv, stăpân suveran al unei game variate de stiluri componistice, cunoscător infailibil al substanței intrinseci a muzicii. O lucrare atât de spectaculoasă ca *Till*, plămădită dintr-un amalgam de stări extreme și evoluții ritmico-melodice imprevizibile, a fost strunită de către dirijor cu naturală spontaneitate, dublată de o atenție distributivă salutară, astfel încât fiecare stare sufletească a eroului, de la tristețe la umor, de la exuberanță la dramatism, dar și fiecare combinație timbrală să-și păstreze dinamica și identitatea. La polul opus s-a situat grandioasa *Uvertură* a lui Ceaikovski, scrisă în spirit oratorical,

pentru cor și orchestră, cu ocazia inaugurării, la Moscova, a Catedralei Mântuitorului, dar și pentru aniversarea a șapte decenii de la victoria armatei ruse asupra lui Napoleon. Momentele introductive interiorizate, ca o rugăciune, ale corului, pregătite cu minuție de către Iosif Ion Prunner, se împletesc cu motive din Imnul Francez, *Marseilleza*. Ele apar și dispar, anunțate la început de trompetă și apoi, în canon, de suflătorii de lemn și alămuri, fiind absorbite în final de măreția triumfală a Imnului imperial țarist, într-un crescendo euforic al corului și orchestrei. În mod vădit, Horia Andreescu se simte în largul lui în mijlocul unor edificii sonore de o atare complexitate, ale căror „blocuri” statuare le ține în echilibru printr-o gestică *sui generis*: în timp ce, cu mâna dreaptă, tacează măsura, cu stânga dă contur expresiei de dincolo de sunete. Magnetizată, orchestra l-a urmat cu sfințenie, fiecare compartiment instrumental comportându-se la cel mai înalt nivel al performanței.

A fost o seară care a compensat cu brio nivelul mediu al concertului de deschidere a Stagionii 2017/2018, ale cărei proiecte de perspectivă sunt încă incerte, din păcate, iar cele deja stabilite fluctuează aproape de la o săptămână la alta, din cauza unora dintre interpreți care nu înțeleg să-și onoreze promisiunile inițiale. Să sperăm însă că, grație calității de director adjunct artistic cu care a fost investit, Horia Andreescu va reuși să reglementeze și aceste disfuncționalități, în favoarea conservării prestigiului și credibilității Filarmonicii „George Enescu”, și, mai ales, în onoarea publicului său fidel.

Cronici de **Despina PETECEL THEODORU**